

2017 - Anul tribuniștilor memorandiști (XLIV):

Transilvania - Țara sâmbure ce a rodit ... neam, stat și istorie

Septimiu Albini
"Am fost și sunt pătruns de adevărul că un popor numai atâta valorează, cât valorează oștirea lui"
Credincios programului literar și politic al Tribunei
A respectat direcțiile de activitate ale cotidianului sibian, care vor duce, în 1918 - la proclamarea Unirii de la Alba Iulia

Transilvania - Țara sâmbure ce a rodit ... neam, stat și istorie

LIGA - o puternică TRIBUNĂ

Unirea face tăria

Liga pentru Unitatea Culturală a Tuturor Românilor 1890

In hoc signo vinces

În acest semn vei învinge

Învățarea maghiarei de toți copiii de la vârsta de 3-6 ani a amenințat graiul în vatra familiei române

E.M.K.E. și "opera" de maghiarizare

1848
1867
1881
1884
1887
1890
"apărarea drepturilor limbii române"
1891
1892
1894
1896

Ioan Slavici
în 1890, se stabilește la București și înființează... Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor
Întreaga activitate politică desfășurată de scriitor a avut un rol important în pregătirea mișcării Memorandumului

Memoriul de ținut minte ... detaliat, prea istoric sau curat politic? Un popor numai atâta valorează, cât valorează oștirea lui!

Între 1888-1890, publicistul și pedagogul Septimiu Albini a reușit să conducă destinele redacției Tribunei; Albini, considerat un adevărat "dicționar enciclopedic" (alături de I. Bechnitz), cunoștea opiniile lui Slavici, destănuite (și posterității) într-o epistolă (din 1887) către D.A. Sturdza: «După experiențele pe care le-am făcut de când mă aflu la Sibiu, m-am convins că o înțelegere cu maghiarii, o rezolvare pașnică a conflictului dintre români și maghiari nu este cu putință. Prevăd că (...) se va produce o ciocnire ale cărei consecințe nu se pot prevedea.» Publicistul Vasile Rusu susține că «trecerea sa în redacția Tribunei, Albini o face cu totală dăruire "în toate acțiunile întreprinse de Slavici, rămânând credincios programului literar și politic al Tribunei și ilustrând prin întreaga sa activitate, direcțiile de activitate ale cotidianului sibian, care vor duce, în 1918 - la proclamarea Unirii de la Alba Iulia" (I. Moise, Septimiu Albini, Scrieri, 1998)». Albini s-a stins în 1919, fiind fericit că a trăit să vadă "România Mare", crezul său trebuind să dea de gândit tuturor: "Am fost și sunt pătruns de adevărul că un popor numai atâta valorează, cât valorează oștirea lui". Geneza memorandumului a fost analizată de mulți istorici, Dinu C. Giurescu definind „Memorandum” – în „Istoria ilustrată a Românilor” (1981) - prin expresia „de ținut minte” asupra revendicărilor esențiale ale românilor din Ungaria. Istoricul Vasile Lechințan (n. 1949, Silivașu de Câmpie, jud. Bistrița Năsăud) a elaborat o lucrare interesantă prin sinteza derulării evenimentelor: „Cronologia ideii memorandiste la românii din Transilvania (1848-1896)” (în 1994). Considerând ca reper 3-5 mai 1848 – anul Marii Adunări naționale de la Blaj, perioada

analizată se încheie prin **manifestul din februarie 1896** – prin care memorandiștii «arată că politica de maghiarizare, de asuprire și persecuție a guvernelor ungare s-a dovedit inefficientă, iar pe poporul român l-a călit în luptă pentru drepturile sale, luptă care va continua pentru realizarea programului național, pe baza punctelor din 1881 ale Partidului Național Român din Transilvania și Ungaria». În 1881 a avut loc prima Conferință națională a Partidului Național Român din Transilvania și Ungaria, Iuliu Coroianu propunând «adunării să admită un text de protest „contra tuturor nelegiuirilor ce s-au făcut și se fac zi de zi națiunii române” și să se întocmească un memorandum în acest sens, „explicativ, detaliat în cauză”, care să fie publicat și adus în fața opiniei publice din țară și străinătate; este numit să redacteze memorandumul Vincențiu Babeș, apoi George Barițiu» Despre „**Memorialul**” lui Barițiu (1882) publicația „**Insbrucker Nachrichten**” scria «**Memorialul descrie istoria patimilor de o mie de ani a poporului românesc într-o lumină clară, serioasă, bărbătească și convingătoare**»

Anul fondării Tribunei – 1884 - a fost anul relansării activităților politice: «sub direcțiunea lui Ioan Slavici; era publicația acreditată a Comitetului central electoral al P.N.R. din Transilvania și Ungaria; va avea un rol de frunte în mișcarea națională românească, mai ales în perioada Memorandului, fiind o adevărată instituție de apărare a drepturilor românești; a lansat celebra deviză: „**Soarele pentru toți românii la București răsare**”»; dacă în **1 iunie, la Sibiu** are loc cea de-a II-a Conferință Națională a P.N.R. (susținându-se programul din 1881), în **24 septembrie** la ședința Comitetului Central al P.N.R. se pune în discuție redactarea unui memoriu „**curat politic**” pentru împărat, cel al lui Barițiu fiind prea istoric - este actul de naștere al Memorandului din 1892; în **16 noiembrie**, «se reia ideea redactării unui memoriu exclusiv politic, pentru a se conștientiza și opinia publică din țară și străinătate asupra situației românilor din Ungaria.»

Inițiată la 27 decembrie 1884 (Cluj), și fondată la 12 aprilie 1885, **Asociația pentru Cultură Maghiară din Transilvania** (Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület-**EMKE**) este consemnată în Memorand (1892) pentru activitatea celui mai temut instrument neoficial al politicii de maghiarizare și control al activităților cultural-educative românești. EMKE și „*Első magyar kultur egylet*” („Prima asociație culturală maghiară”) sunt expresii care s-au încetățenit rapid, adoptate de intelectualitatea maghiară. Raportul Adunării din Brașov (1888) consemna: «Așa devin un tot sabia S.P.Q.R. și inscripția de pe cruce I.N.R.I, în spiritul biruitor, de jefă al guvernării noastre, a cărei deviză este E.M.K.E. și așa, între cele două extreme ale istoriei universale, națiunea maghiară va asimila toate contradicțiile, în mod armonios, devenind cea mai perfectă națiune a lumii». Să revedem și un fragment din poezia citită în plen «Cu o mie de ani în urmă la Muncaciul/ A avut loc „marele aldămaș”,/ Acum de la Brașov începe/ Noua descălecare...»

În perioada 1887 – 1890 evenimentele politice s-au precipitat. Prin rezoluția **Conferinței Naționale a P.N.R. (a III-a, 7 mai 1887)**, s-au susținut programele din 1881 și 1884 (inclusiv tactica rezistenței pasive); în noul Comitet central, între membrii fiind Eugen Brote și Ioan Slavici (notar), se ia hotărârea ca Memorandul care se va redacta să fie înaintat la împărat; includerea tribuniștilor în comitet «era urmarea firească a creșterii influenței și prestigiului publicației sibiene, a cărei audiență în rândul românilor devenise o realitate, peste care nu se putea trece cu

ușurință». Istoricul Liviu Maior susține că «s-a răspândit vestea că guvernul urma să desființeze Comitetul Central Electoral, tocmai datorită programului său legat de Memorand. Întrunirea organizată ... a luat în discuție un prim proiect de Memorand, elaborat de Slavici.» Prin retragerea lui Slavici, acesta fiind «supravegheat cu strictețe de către poliție, limitându-i-se posibilitățile de acțiune politică (...) în ședința din 30 august 1887 Comitetul Central a adoptat hotărârea alcătuirii unor noi proiecte de Memorand, misiune încredințată lui Iuliu Coroianu și Aurel Mureșianu». În **mai 1890** Iuliu Coroianu pune în discuție textul Memorandului oamenilor politici din România, iar în **27-28 octombrie 1890** s-a organizat a IV-a Conferință Națională a P.N.R., fiind pus în discuție „**Memorialul**” întocmit de Iuliu Coroianu.

În **decembrie 1890**, se înființează, în Regatul României, „**Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor**”, scopul fiind “**apărarea drepturilor limbii române**”, «Graiul românesc este nu numai alungat din școlile naționale, dar e amenințat de a fi înăbușit chiar în vatra familiei române». Era reacția Ligii la publicarea proiectului de lege al guvernului ungar prin care se impunea introducerea limbii maghiare în azilele și grădinițele de copii, pentru învățarea maghiarei de toți copiii, de la vârsta de 3-6 ani. Liga propunea și fixarea unei zile ca sărbătoare națională pentru românii din provinciile istorice ale Daciei, ideea fiind susținută public de Barbu Delavrancea și I. Bianu.

“**Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900**” (2008) consemnează activitatea lui Ioan Slavici: «în 1890 se stabilește la București și înființează, împreună cu I. Russu – Șirianu, ... și alții **Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor**. Întreaga activitate politică desfășurată de scriitor a avut un rol important în pregătirea mișcării Memorandumului». Liga a fost «o puternică **tribună** ... în marea luptă națională pentru limba, pentru constituirea deplinei sale individualități, pentru mărirea sa». (V.A. Urechia, 1893). Pe tricolorul Ligii era scris “**UNIREA FACE TĂRIA**” (pe albastru), “**Liga pentru Unitatea Culturală a Tutoilor Românilor**” (pe galben) și “**In hoc signo vinces/ În acest semn vei învinge**” (pe roșu).

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-xliv-130065.html>

The screenshot shows a web browser displaying the Tribuna.ro website. The URL in the address bar is www.tribuna.ro/stiri/cultura/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-xliv-130065.html. The page features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". A navigation bar includes categories like Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main article title is "2017-Anul tribuniștilor memorandiști (XLIV):". Below the title, it shows the date "29.10.2017 23:08", "135 vizualizari", and "0 comentarii". There are also social media sharing options for Facebook, Twitter, and another share button.